

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору БРОЈ 10 ПАРА
за СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРА

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Vjesnik“ Cetinje (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Годишњица пада Скадра

Цетиње, 9. априла.

Двије године — двије гује нахрањене крвљу завукле су своје главе под тешку плочу дубоке прошлости. За њима је измилала трећа, крвавија, отровнија, љућа.

Двије године труну кости добрих јунака на Бардањолу, Тарабошу, Брдици и Штоју. Прољеће и сунце, Дрим и Бојана облијећу око њих са пјесмом живота и ведрином неба. Травка избија опет, и под jakim млазовима кише тоне црвена земља.

Грбови! У нашим уздасима постали сте молитвом народа! Мајка вас плаче, сирочад вас дозивају, огњишта вам гасну — сна Црна Гора, сав српски народ осјећа вас као исјечен комад свога живог срца!

Восак и плам, жишка и суза неће засјати на вама у сутрашњи дан, али ће вас велика народна душа привући молитвом и чежњом — титанска ће снага прострујати голим главицама Скадарске Костурнице.

Ми смо стража, ми смо гвожђе, ми смо живот мртвих...!

* * *

Кад је кроз мирну априлску ноћ одјекнуло велико звоно Светог Цетињског Манастира, носећи у свом брујању вијест о паду Скадра, наша душа постаде олтар, наше оружје правда, наша крв свето уље у великом кандилу.

Никада људска осјећања нијесу имала сретније радости. Разумљиво је и зашто!

Прикован мјесецима за зидине Вукашинова града, наш је народ у јуначке подвиге своје војске уносио сву своју снагу, сав свој жар, сав полет. Из дана у дан храбра црногорска војска ломила је комад по комад станца камена, остављајући за собом густе откосе смрти. Али наједном, пред нашим рововима није више било Турске. Као авет, као демон, пун злобе и неваљалства, пред нас је стала — Аустро-Угарска. У своје јединствености цинизму против српског народа, понављајући фразу из 1878. године, она нам је довикнула: Натраг! Скадар неће бити ваш. Он више није ни турски, јер припада — Арбанији.

Под сталном пријетњом европске конфлграције, Европа је морала примити формулу о новој државно-правној творевини на Балкану — у црним мрежама бечких паукова изаткана је силуета будуће Арбаније.

И ту настаје историјски парадокс. Рат Црне Горе са Турском, који је отпочео са заузимањем Дечића и капитулацијом Шипчаника, а прометнуо се у орловски лијет до Дечана и Ђаковице, постаје борбом за Скадар, борбом против последњег турског заповједника у затвореном Скадру, борбом против Аустрије и Великих Сила.

Настављајући с непомућеним прегнућем дјело опсаде, Црна Гора и Србија воде рат са Турском на зем-

љишту, које је прије закључења мира припало трећему, јер га је нагло покрила апстракција „у начелу“ засноване Арбаније.

Искушења су послје тога само појачана. Двије српске војске раздваја воља и сила моћних. За браћом по крви и другом у ратним патњама пошао је испод Скадра уздах, братска се срца стегла — море је застењало.... Наш се ланац око града развукао и — златна је јабука 10. априла пала у наше руке. „То је пркос, то је трик“, довикивала је запјенушена бечка штампа малој Црној Гори, понижавајући нам драгоцјену тековину наше крви, наших народних идеала, наше будућности. „На крст с њом, нека се распе, нека се казни та шака људи, који желе живот, а у својој руци држе зубљу, од које може букнути свеопшти пожар. Експедицију, експедицију!“

Тако је кликовао Беч, познати вјештак у харанги, клевети и злоћи. Свијет му је повјеровао плашећи се. Од колективних савјета до поморске демонстрације и ефективне блокаде требао је још само један корак, искрцавање — а она је баш то и чекала — и она, Аустро-Угарска, она би ушла у нашу земљу као предстража Европе, као забринути сусјед, као чувар европскога мира!

Наступио је тренутак, који је само годину дана доцније опет проухао кроз кости свију европских држава. Наша једна ријеч, један дан више „упорства“ — и нас би напали, а отпочело би оно крваво коло, у коме се данас ломе бесконачне армије. Дипломатско оштроумље Краља Николе и свјесна попустљивост двију српских краљевина одложише очигледну опасност.

Трансакције европских кабинета, општи међународни положај и добро одмјерени интереси словенске будућности истргли су нам из руку освојени Скадар, али — не задуго. Он мора бити наш, јер је с њиме преко крви и гробова везана наша народна прошлост и садашњост, он је саставни дио нашег народног тијела, он чини географску цјелину с нашим областима, и са језером и Бојаном представља вијековима освештани трговачки пут наш.

* * *

Зли дух, који је у свадбене повеле уносио као прђију краљевства и народе, данас је стављен у процијеп. Насртљив као обада, спреман да и даље мрви снагу српскога народа, он је у Скадарску Кризу унио клицу европског рата и почетак своје пропасти. Пред нашим шанчевима опет имамо „узвишену“ монархију, само не више као скадарског гладијатора, него као испребијану вјештицу. Под врелим ударцима огњенога бича она данас, уз остале гријехе, испашта и грубу отмицу наше крваве тековине.

Грбови и живи! Насмијте се адски, јер се дрски отмичар Скадра,

најечен српском руком, савија као јакреп под ногама степских козачких коња!

Благослов на вашу крв, пали витезови!

Цетиње, 9. априла

Титанска битка на Карпатима и даље траје. Развија се под веома повољним изгледима за Русе. Ови непрестано држе главне висове иланског ланца на улазу мађарску равницу. Аустријанци и Нијемци врше безуспјешне против-нападе.

На бојиште је стигао и сам Цар Русије. Његово присуство даје Карпатској Битци значај судбоносне одлуке.

Дани пролазе у грозничавом нестрпљењу. Сав свијет без даха очекује крај крвавог хрвања на Карпатима. Свак осјећа, да се ту копа гробница једном читавоме царству.

На талијанско-аустријској граници било је војничких сукоба. Појединости још нијесу званично потврђене. Односи међу јучерашњим савезницама пуни су електрицитета. Удар грома је неизбежан, брже но што се и замишља.

Бугарска је опет учинила злочин према себи и Словенству. Мучки комитетски напад на српско земљиште продаја је Берлину за четири милиона!

Русија, Енглеска и Француска чиниће у Софији заједнички корак. Бугари се играју са својом самосталношћу.

У њемачкој штампи све више се појављују жеље за миром.

Зар је могуће да су то они исти Нијемци од прије неколико мјесеци, кад су набусито грајали: у Њемачкој везда Турска најпријед у свијету Германија! Ми смо со земљи!

Цетиње, 9. априла.

Врховна Команда саопштава:

Непријатељ је у току 7. априла развио јако ватрено артиљеријско и пјешадијско дјелство насрама: Горажде, Фоче, Вучјег Дола, Грахова и Грбља, али без икаквога стварнога резултата. Са наше стране лако је рањен свега један војник.

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент г. генерал Н. Потапов примио је ова службена саопштења:

Петроград, 7. априла у 2:35 по подне. Ноћу на 5. априла непријатељ је, претрпјевши велике губитке, опет нападао нашу војску источно од Телепача. Контранападом приморали смо непријатеља да хитно напусти сва мјеста, која воде до наших положаја. Том се приликом предао нашој војсци цио један аустријски баталијон у потпуном саставу.

Утврђено је, да смо 3. априла при заузећу виса југоисточно од мјеста Полена, заробили 1.115 војника са 16 митраљеза и преко 20 официра.

4. априла опет смо одбили два непријатељска напада на стријском правцу. На осталим дјеловима нашега фронта нема промјене.

Петроград, 7. априла у 6:30 у вече. 5. априла одбили смо пушчаном ватром и ручним бомбама непријатељске нападаје на наше положаје источно од Телепача и Полена.

У стријском правцу непријатељски је напад на висове код Орав-

чика у почетку имао успјеха, али је већ у вече наша војска, прешавши у противнапад, послје упорног боја опет заузела тај вис и заробила много војника. Број њихов јавиће се накнадно.

На гребену источно од Рожанке ми смо у вече 5. априла запалили мину под њемачким шанчевима. Наша је пјешадија одмах послје експлозије бацила се на бајонет и заузела непријатељски положај. Ту је заробљено око 100 њемачких војника са 4 митраљеза и једном справом за бацање бомба.

Петроград, 8. априла у 1:15 по подне. На кавкаском фронту продужава се у приморском крају препуцавање. На осталим дјеловима фронта нема промјене.

Свјетлост с Истока

Хиљадама година тражена је свјетлост на Истоку. Најмудрији Грци доказивали су своју мудрост цитатима источњачким. А нико код старих Грка, почев од Талеса до Платона, није за мудраца сматран, ко није био пропутовао Исток. Рим је при своме паду капитулирао пред Истоком: одбацио је своје богове и поклатио се персијском богу свјетлости — Митри. Алжир, Триполи и Шпанија васкрсли су из својих рушевина онда, када су се окренули лицем ка Истоку и отуда примили очекивану свјетлост, која им се јавила у арабском, поетичном, душевном и умјетничком Исламу. Средњевјековна Европа, насељена цимбро-тевтонским „рићим бестијама“, галским и англобритским варварима с крвожедним друидским идолопоклонством, и скитским полуљудима, почиње своју поносну историју тек од онога часа, када се витлејемска звијезда зауставила над њеним звјерињаком, и када је својом благом, божанском свјетлошћу обасјала њену мрачну пећину. Историја европска почиње управо с доласком Христа у Европу. Дотле није било историје; дотле је било само комјешање људских бића у Европи. А комјешање и историјски покрет није једно исто. Инсекти се комјешају, људи се крећу. Комјешање је без темпа и свјесног циља, историјски покрет има и једно и друго.

Европа се и доцније, у стотине прилика, окретала лицем ка Истоку, очекујући отуда свјетлост: у вријеме ратова религијских, у вријеме реформација, у вријеме метафизичке и културне сусталости. Извор праве вјере увијек се тражио само у Азији. Све свете књиге тамо су писане. Сва крупна вјерска предавања отуда датирају. Сва подлина документа тамо су се налазила. Све богове дала је Азија, Европа ниједног осим — уображених. Индија је дала Буду, Арабија Мухамеда, Палестина Исуса. У Азији су увијек вјеровали, да је човјек произашао од Бога. Европа је једно вријеме — недавно — гласала мајмуна за родоначелника рода људског. Она је прва истакла гласање као аргумент! Европа није дала ниједног богочовјека, ниједног бога. Она се дала на науку. Наука је вођ слијепих, вјера вођ окатих. Наука није изум Европе, него је, могло би се рећи, стручно занимање њено. У томе своје занимању Европа је показала велику вредноћу и виртуозност, али малу генијалност. Јер док је знање

на Истоку (гдје му је и колијевка) увијек водило људе ка Богу, дотле је знање на Западу често одводило људе од Бога. А свјетлост је само у Богу, и ниучем више. Свака друга „свјетлост“ само је одблесак Бога и Његове свјетлости. Европа је узела одблесак за изворну свјетлост, науку за вјеру. Њена свјетлост је је свијећа под лонцем. Отуда заблуда, гордост, себичност и рат.

Рат!...

Европа се налази данас у једном мрачном, и прљавом, и загушљивом тунелу. Њена гордост сломљена је њеним безумљем. Њена цивилизација је запретана у крв и гној. Њена хуманост обратила се у дивљу страст за човјекоубиством. Њена наука је постала вриједна слушкиња њене страсти. Њено псалмодисање себи и својој величини претворило се у плач и шкргут зуба. Њени велики синови постали су пламени подстрекачи рата и оклопљени ратници. Не, она данас није мајка великих, она је само мајка многих, која је у пијанству своје побацила многу дјецу своју у огањ. Изгледа, да се цијело мистично пророчанство Апокалипсиса односи на Европу, и то на садашњи историјски моменат њен.

Велика грјешница, — да ли ће Европа моћи бити и велика покајница? Поругана од малих и неукних у овоме свијету, од Китајца и Црнаца, од Персијанаца и Ескима, од својих слугу и слушкиња, да ли ће она, горда госпођа, моћи клекнути у прашину, као Марија Египатска или Света Евдокија, пред једног азијског бога, пред највећег од највећих, — пред Исуса?

Могла или не могла, Европа ће морати опет сада, на свршетку своје историје, потражити свјетлост на Истоку, као што ју је тражила и на почетку. На свршетку, велим, јер овај рат ће бити свршетак историје европске и почетак историје општечовјечанске. На Истоку, велим, јер нигдје је иначе нема, нема. Свјетлост европска и амерканска то је блистање гвожђа, то је сијање ствари а не душа; свјетлост бијелих људи то су многе бљештеће свијеће науке, али под лонцем. Једна једноставна свјетлост потребна је свијету, а то је свјетлост с неба, свјетлост божанска. Таква свјетлост увијек је свијетлила само са Истока.

Али не са садашњег, наркотичног и клонулог Истока. Садашњи је Исток само блиједа успомена негдашњег Истока, који се крије иза садашњег мртваца. Исток Араба, Индуса и Израћлаца, јесте Исток небеске, божанске свјетлости, Исток богова и божанских пророка. Од тога Истока још ће једном гранути свјетлост над крвавим континентом гвожђа и дима. Христос је рекао, да ће доћи на облацима. Он долази већ Европи над облацима дима барутнога, у слави и моћи. Кад се разбију густе облаци, данашња жалосна хаљина Европе, тад ће се заблистати лице Списитеља пред савјешћу бијелих окрвањених и упрљаних људи, као што је некад заблиста лона Таворској Гори пред Петром, Јаковом и Јованом. И тад ће се све сузне очи обратити к њему, све рањаве руке пружиће се к њему, и завапиће милиони угрваних и понижених, онакажених и ожалашћених људских бића:

— За многим лажним боговима лутасмо и угрувасмо се. Истинити Боже љубави и милости, опрости нам лутање наше, и буди нам ти вођ од сад за увијек!

А васкрсли Бог љубави и милости из Азије, који у Европи би мртав и оживје, рећи ће Европи, да се дигне из мрака, у који је сама себе потопила. Рећи ће јој:

— Мир ти! Ја сам свјетлост свијету!

„Пјемонт“

Д-р Николај Велимирович

Савезничка дјеца

Десило се нешто у свијету чему се нико није надао и што нико није могао предвидјети.

Историја наших дана приредила је једно велико изненађење цијеломе свијету. Није истина да се историја само понавља. Не, она има и своје оригиналности. Наши дани представљају пуну оригиналност у свјетским догађајима.

Велика несрећа наишла је на Европу, већа него икада до сад. Ни најезда Авара, ни бујница Османлијска, ни Крсташки Ратови, не могу се упоредити с догађајима које преживљује у садашњини Европа.

Нестало је културе. Ко би догађаје посматрао апсолутно, мислио би да смо на почетку VI вијека. Нико не би смио тврдити да је Европа културни дио свијета.

Зацарило се дивљаштво. Сила је потисла све. Нестало је цивилизације, културе, нестало је вјере. Дрхте планине и поља цијеле Европе од треска пушака и рике топова; мора се пјенуше људском крвљу и крвави таласи заплускују кржаве обале. Сунце се рађа и залази крваво, небо се црвени, а громови се не чују од писке и јаука рањених јунака.

Изгледа да је настануло „последње вријеме“.

У том силноме метежу, у урнебесноме бијесу покоља, над милион гробова, продире један необичан, јединствен осјећај.

Народи који се нијесу знали, народи, који су се мрзили, нашли су се на једноме послу. Они заједнички бране једну и исту мисао, они се, и ако удаљени на хиљаде километара, боре за Правду и Слободу, јер се дигла једна бијесна сила, удружила се с некрстом, да у Европи удави Правду и Слободу.

У тој исполинској борби, у борби какву свијет од искони видио није, узела су учешћа и савезничка дјеца. Она у Француској приређују Српски Дан и славе Србе, за које до прије неке године нијесу знала. Она у Русији приређују Српски Дан и величају Словенску Крв у Срба.

Француска, водиља цивилизације у Европи, обраћа се својој дјечи и казује им како су Срби племенити, храбри, поштени и искрени. Она казује дјечи, да су Срби велики и одани пријатељи Француске и Француза. А мали Французи све то сад први пут слушају и на све то одговарају: „Живи Срби, живи савезници!“

Ко би то могао прије пет година да предвиди? Ко? Ко би вјеровало да ће се из марта 1915 год. у Француској ставити Српски Дан?

Мали Руси скупили су прилику за своју словенску браћу: Мале Српине. Они напуштају писма пуна миља. Они сад свуда говоре: Срби су кост наше кости, они су крв наше крви. Ми са Србима ликујемо, ми са њима тугујемо. Срби и Руси рођена су браћа.

Ама шта се то дешава?

Нешто необично! Нешто величанствено! С прољећем припроде, буди се и прољеће човјечанства, буде се Савезничка Дјеца. Благо нама!

Ја сам сам свој живот посветио дјечи. И ја са сузама у очима слушам узвике малих Руса и малих Француза.

Ово судани велике среће. Велике среће за цијело човјечанство, јер идеје које се повјеравају дјечи и за које се одушеве дјеца, никад не гину. Оне живе вјечно и све се више развијају. Највећи мислилац какав се икада родио и какав се никад више неће родити, Исус Христос, знао је ту истину, па с тога се он вагда обраћао Дјечи. „Кроз уста мале дјече подигао је он себи хвалу“. — „Такових је царство небеско“. Нема мањих створова од Дјеце, а нема веће силе од дјечије. Дјеца продиру свуда. Њихова је победа сигурна. Што понесу дјеца, за што се она одушеве, траје од вијека до вијека.

С тога се сваки пријатељ Правде и Слободе мора од срца радовати новој струји, која захвата Савезнике. Та је струја највећа сила овога свијета.

Уговори међу Савезницима могу и престати. Битисаће ови тешки дани. Могу се заборавити јунаци са Марне, Карпата и Цера, али има некога који ће бити будан стражар свих тих великих дјела. То су дјеца.

Једна од највеличанственијих идеја Савезника је што су велике идеје, за које се они данас боре, повјерили Дјечи. Савез Дјеце је вјечити. Нека се руска, француска, енглеска и српска Дјеца заволе у овој тешкој прилици. Њихову љубав нека за вјечита времена запечати крв њихових родитеља — крв која се сад нештеди мице лије.

Дјецо Савезника! Ви сте они којима Савезници повјеравају један велики амалет, а тај је: Вољте се! Под сунцем ваше љубави ојачаће дрва Слободе и Правде. Она ће бити горастасна, да им Германска Сила ни прићи не смије. Јединство Савезничке Дјеце биће братимљење Слободе и Правде, а из тога нићи ће мир, који ће доијети срећу и напредак цијелом човјечанству.

Благо нама, Савезничка Дјецо! Ви ћете бити спасиоци Слободе и Правде, а с вама ће свијет славити једну од највећих побједа. У то име ја Вам довикујем: Живјела! Ниш, на Ускрс 1915.

Др. Ник. Ј. Петровић.

„Политика“

Аустрија жели мир

— Ропак Хабсбуршке Царевине —

Ратни стручњак „Берлинер Тагблат“—а, мајор Фон—Морат, разговарао је са Хецендорфом и другим вођама аустријске војске. Као резултат тих разговора појавио се у „Берлинер Тагблат“—у његов опширан, али необичан телеграм, који обилује узнемиравајућим напоменама и прећуткавањем.

Али је иза тога телеграма јасно, да је аустријска врховна команда јако узбуђена и узнемирена због незадржане навале руских трупа у Карпатима, да се у политичким круговима Беча и Пеште не скрива да ће пораз Аустрије у Карпатима имати недогледне последице; стога врховна команда чини све да омете упад Руса у мађарску равнину.

Морат закључује да недовољан исход борбе у Карпатима ставља Аустрију пред неизбјежно закључење посебног мира.

Живот у Аустрији постаје несносан. Цијене животним намирницама нечувено су скочиле. Не само раднички, но и средњи кругови грађанства, живе у великој биједи.

У Бечу се сваки дан могу видјети призори очајања. Жене, чији су мужеви погинули у рату или су заробљени, окружене дјечицом умотаном у јадне крпе, данима стоје на улици и моле пролазнике за милостињу. На гужву и нереди због хљеба сви су толико свикли, да се и не обраћа пажња на такве призоре.

Све болнице су препуне. У неким областима бјесни пјегави тифус, па и колера, а има много случајева трбушног тифуса и богиња. Нема породице која не оплакује бар једног погинулијег. Неком ратном одушевљењу нема ни помена. Последњи пораз Аустрије у Србији, Аустрија је изгубила сваки углед у очима становништва. Више се не чују хвалисања да ћемо „Србе метлама отјерати у море“.

До скоро је становништво ипак вјеровало у неке успјехе на руском фронту. Али од како је пао Пшемисл, и те су наде ишчезле. Становништво вјерује да је Русија велика војна сила. Врховна команда узалуд се труди да држи дух у војсци. Армија је обузета најирњим очајањем. Нарочито је све разочарала немоћ Нијемаца при спасавању и помагању у карпатским биткама.

Једина жеља, којој теже сви духова, то је жеља за миром, за што скоријим миром.

На супрот демантима из Аустрије, талијанска штампа тврди да су преговори о миру отпочели између Аустрије и Русије.

Талијански листови тврде још да Њемачка употребљава сву силу на свога савезника да повуче одлуку, обећавајући велика појачања за одбрану Кракова и Карпата.

Угарска штампа, са друге стране, позива владу да убрза преговоре о миру и да нема никаквих обзира према Њемачкој.

Самртничке муке Аустрије, новине из неутралних држава овако даље описују:

Стање је у Бечу у опште врло рђаво. Народ живи као да је дошао смак свијега. Живи се од дан за дан, кријући очи од сјутрашњице као да она у опште неће ни доћи.

Тврдо је увјерење овладао свуда да Аустрија мора пропасти, не само у случају руске побједе, већ и да се оконча рат под садашњим приликама. Овакво увјерење преовлађује махом у финансијским и трговачким круговима, који јасно виде

да се империја бије последњим снагама црпећи до највеће могуће границе све своје економске и друге изворе.

Државна управа без икакве контроле траћи све фондове. Крађа и лупештина има у невјероватном броју.

Штампа је удављена свирјепом цензуром, која омогућава само лојалне публицисте. Репресалије су такве да је ма какав протест немогућ.

Државна власт је необично пажљива према социјалистима који су, да би спасили своју кожу, дошли у смијешан и жалостан положај да пјевају патриотске химне, јаче од свију осталих.

У Чешкој и Моравској свирјепо бијесни административна самовоља.

Ако у трговачким и интелектуалним круговима ове двете провинције и има то којег германфила, аустрофила одиста нећете наћи ни једног.

Власти су престале да шаљу Чехе на руски и српски фронт, јер су свакој експедицији морала претходити стријељања. И на самом бојном пољу Чеси су ишли у борбу само онда, кад су осјећали за леђима мађарске стријелце, који су имали задатак да у случају колебања пуцају на Чехе. Сада Чехе шаљу искључиво на француски фронт.

Ни Пољацима Аустријанци не вјерују. Код њих је овладао једно потајно и праведно огорчење противу злочина, које су Мађари починили у пољским земљама.

Једном пољском племићу, познатом русофобу, рекао је неко да би појачао његову мржњу према Русији, да ће му Козаци разграбити целокупно имање.

— Каква лаж! — рекао је гроф. — Шта могу тамо разграбити Козаци послније тродневног бављења једног мађарског пука!

Finis Austriae!

Скадарским херојима

Ви, који циновско окончате дјело, И мачем слободе раскопасте ланце, Ви, орлови, који пребродисте смјело Арбанаских Алпа урвине и кланце.

Уз Једрене. Битољ, Прилип, Куманово, Гдје увјечна слава наш ратнички кадар, Ви још једно име дододисте ново: Словима од злата исписано: Скадар!

Гдјегод ваша ђулад прохује к'о буре, Ту гром разорења заграми и сјевне, За нас нише нема тврдох Порт-Артура, Штрасбурга и Меча, Једрена и Плевне!

Батерије ваше, громовске силине, Страховитом својом кишом пројектила Направише зачас гомилу прашине. Од градског платна и тврђавских крила.

На Тарабош, по том, са помањним хуком Сручисте се масом, к'о орловско јато, Поду-мјесец крвав дододисте руком И сурвасте доле, у Скадарско — Блато!

Слава нам! Високо, нада сва племена Ви сте нас уздигли, нише и од Шпарте, И смрачили, тако, на вјечна времена Славу Суворова и глас Бонапарте!

Вој. Ј. Илић — млађи

Италији

— Леонарди —

Отаџбину моја, ја видим зидине, сводове, куле, стубове, и храпове твоје, напуштене. Ах ја не видим све оно што је из дана мојих отаца. Та ја не видим више славу мојих праотаца, не видим лаворину и мач, којима су били обавијени чело и струк дједова мојих. Видим само, да без одбране носиш главу и груди.

Италија! Зар толико рана, толико крви и творага? Зар да те такву гледам? О, најљепша жено! Свакога часа управљам небу погледе и мозбу речи, ко ти то учини! Авај — каква гроза кад видим да ти ланци пезују обе руке, да лежиш на поду, да ти вјетар косу није и да откривено лице, преплављено болом на кољена — кријеш и плачеш, плачет болно и тихо...

Да, плачи, Италија, ти имаш разлога да тужиш. Изабрана за највишу славу, ти сад мораш да подносиш најнижу срамоту! Плачи, Италија, јер ће из твојих суза нићи слобода.

ТЕЛЕГРАМИ

Ниш, 6. априла. Послије објаве да је на Ускрс објешено неколико грађана у Велесу, софијски лист „Утро“ бр. 1500 похитао је да објави како су и у Скопљу подигнута вјешала и већ објешено 6 грађана поводом догађаја у Валандову, и међу њима Лазар Пешић, Томче Аковић, Мицко фотограф и Јордан Хлебаревић. Сва горе именована лица лично су предстала суду општине скопљанске да протестују против таквог писања бугарске штампе. Један од њих, Лазар Пешић, чиновник је у суду скопске општине, а други, Томче Аковић, обвезник је другог позива (војна књи-га РБр. 116. и војна исправа Бр. 483) сада се налази у Битољу у својој команди. Ови лични протести ових „повјешаних“ грађана против оваквог посве фанастичног и неистинитог писања бугарских листова дају довољно доказа колико је бугарска штампа нескрупулозна код измишљања о Србији. (К. С. Пресбирио.)

Ниш, 7. априла. Сазнајемо да је војвода Брло са 20 четника прешао из Бугарске на српску територију. Исто тако прешла је ових дана српску границу из Бугарске још једна бугарска чета у јачини 200 људи. Потјера је послана. (К. С. Пресбирио.)

Ниш, 8. априла. Њ. В. Краљица Енглеске и Царица Индије благоизвољела је примити се покровитељства лондонског „Фонда за помоћ Србима“.

Ниш, 8. априла. Рокфелеров фонд, чија је нарочита комисија недавно изувачала наше санитарне прилике, послао је у споразуму са америчким Дрвеним Крстом једну санитарну мисију у Србију која стиже ових дана. Мисија је састављена од десет чланова познатих бактериолога и стручњака. Мисија носи са собом велику количину санитарског материјала. На челу мисије налази се др Ричард Стронг директор медицинске школе за тропске болести на универзитету у Харверду. Спремљена је и друга мисија која ће ускоро поћи за Србију. Са њом долази Генерал Горгос, један од најчувенијих америчких санитарских стручњака. (К. С. Пресбирио.)

Лондон, 6. априла. Адмиралитет звља да је транспортни брод „Миту“ који је превозио трупе, јутрос нападнут од једне турске торпедаче у Егејском Мору. Турска торпедача испалила је три торпеда, али ниједан није погодио. Торпедача се тада надала у бјегство, гоњена британском крстарицом „Мирвом“ и дестројерима и на пољетку је натјерана на обалу и уништена. Посада је заробљена. Има вјештај да се од прилике 100 људи а трупног брода подавило. Потпуни податци о овоме нијесу још објављени. (К. С. Пресбирио.)

Париз, 7. априла. На сјеверној бали Техта Французи су заузели лавицу Бургкопф. Југозападно од Лилековасена на јужној обали улажу Шнеплемоела Французи су јатно напредовали. У правцу Фехи и Меселара, они су заузели један из висова од којих један доминује жом Фехта према Бургкопфу. Улажу ове акције Французи су заплинили једну секцију брдске артиљерије, 2 тона од 74 см. и два атрљеза. Један француски авијачар оборио је последије сјајног гоњена један њемачки аероплан излажу Ланжмарека и Паршевала. њемачки авијатичари бацили су на аффор 4 бомбе које су оштетиле на спремишта. Није било жртава и озбиљне штете. (Радиотел. извј.)

Париз, 7. априла. Чувени француски авијатичар Гарос морао је да спусти код Инолмижтера и заробљен је.

Париз, 7. априла. Према примљеним дејешама, предстоје сваког часа борбе између Италијана и Аустријанаца. Утврђено је да су Аустријанци први напали, о чему нема сумње. Преговори између Аустрије и Италије завршили су се с неуспјехом, поред свих напора њемачке да нађе неки компромис који би навео Италију да одржи неутралност. Било је већ озбиљних окршаја на граници. Према телеграмима који су стигли јуче из Рима у Париз, отварање непријатељстава између Италије и Аустрије само је питање тренутка.

Милан, 7. априла. На аустријско-италијанској граници Аустријанци су напали 11. берсалерски пук који је одбио нападе и гонио на преко 300 метара у аустријском земљишту. Губитци су на обе стране — каже се — најмање 100 мртвих. Пуковник је добио наређење да пође у Рим да извјести о инциденту. (Рад. извјештај.)

Лондон, 7. априла. Енглески подморски брод № 15 вршећи јуче тешко извиђање у пољу мина у Дарданелима, пострадао је. (Радиотел. извј.)

Букурешт, 7. априла. Јавља се да се извршава веће кретање трупа у Трансилванији.

Лондон, 7. априла. Ових потоњих дана није било акције у Дарданелима осим бомбардовања и локалних извиђања. Нијесмо имали никакве штете; само су 2 човјека рањена.

Париз, 7. априла. Једна француска крстарица бомбардовала је турски логор код Ел Аристера. Један хидроплан управљао је топовском ватром. Непријатељска артиљерија отворила је паљбу. Крстарица је пошла на пучину и није била погођена.

Рим, 7. априла. Француски посланик Паскал, заробљен у Мобежу, стигао је у Париз и изјавио листу „Матену“ да му је њемачка влада повјерила мисију да тражи одговор Француске на ноту од 28. фебруара тек год. о измјени цивилних заробљеника француско-белгиских и њемачких, о измјени љекара и о укидању свих казна против заробљеника до свршетка рата. До границе швајцарске допратио је Паскала један њемачки мајор.

Из Лондона јављају, да је једна енглеска крстарица ушла у Дарданеле и бомбардовала Килид Бар.

Из Софије саопштавају да је руска флота бомбардовала јуче Кара-Бурн и унутрашњу линију Чаталџе.

Говори се да је у Цариград стигао већи дио војске из Једрена, Димотика и Киркилиса.

Из Хага телеграфишу да је пароброд „Хелеспонтос“ торпедован у Сјеверном Мору. Послуга је спасена.

Зографос је изјавио „Пти Пари-зијену“ да Грча нема никакве на-мјере давати каквих концесија Бугарској у замјену за увеличања која би добила у Малој Азији. Ништа није измјењено у политици Грчке према Тројном Споразуму.

Из Атине јављају да је једна турска торпедача гоњена савезничком флотом насукала се близу Каламатом, острва Хиос. Посада се предала грчким властима.

Италијански листови баве се тумачењем дејеше, коју је „Месађеро“ добио од Великог Књаза Николаја, на основу које Велики Књаз сматра врло могућом акцију руско-талијанску са заједничком војном акцијом Италије и Тројног Споразума; само та акција је кадра да оствари народне италијанске идеале. „Месађеро“ сматра да је врло могућ споразум итало-српски.

Софија 7. априла. Командант трупа војног округа Генерал Бојаџијев, пређашњи министар војни, који је командовао четвртм пјеша-

диском дивизијом према непријатељу, именован је за шефа главног генералштаба на мјесто генерала Тенева који је именован за начелника главне интендатуре. (К. С. Пресбирио.)

Париз, 8. априла. Венизелос је стигао у Александрију.

Лондон, 8. априла. Енглези су заузели коту 60 последије тродневног боја. За вријеме тих операција оборили су 5 њемачких аероплана. (Радиотел. извј.)

Петроград, 8. априла. Јутрошње „Биржевија Вједомости“ у уводном чланку износе, да је одмах последије валандовске афере Бугарска Влада примљила четири милиона у злату од њемачких Банка на рачун познатог зајма. Фон Дер Голц ишао при своме пролазу кроз Софију предао је сто хиљада франка организатору чета против Србије, аустријском војном изасланику Лаксу.

Париз, 9. априла. Било је артиљеријске акције која је била нарочито жива у околини Соасона. У ноћи од 5. на 6. био је потпуно одбијен један њемачки противнапад код Епаржа. У шуми Монмару било је пјешадијске акције без знатнијег резултата по једну и по другу страну. У околини Рењевила водила се доста жестока артиљеријска борба у којој су се Французи показали надмоћнији. У Вожима француски нападачи који су се водили на обје обале Фехта настављени су са напредовањем, приморавши Нијемце да хитно евакуишу Енгле-бик гдје су оставили многобројни материјал. (Рад. извјештај.)

Рим, 8. априла. Из Лондона јављају, да Енглези с успјехом довршују војничке операције у Саибу у Месопотамији. По исказу заробљеника, Турци су били сконцентри-сали у Саибу поред Арапа и двије дивизије војника са 32 топа.

Потоњих дана није било никакве акције у Сјеверном Мору, нити у Дарданелима, осим омањих бомбардовања при вршењу извиђања, али без икакве штете или губитака. У Бриндизи је стигао из Атине Инсилантис, нарочити изасланик Краља Константина. Он путује у нарочитој мисији у Беч и Берлин.

Њемачки аероплани бомбардовали су Белфор, али нијесу учинили штету. (Нар. извјештај.)

Париз, 8. априла. Њемачки подморски брод потопио је у Сјеверном Мору рибарску лађу „Ванила“.

Копенхаген, 8. априла. Прва руска дивизија крстарила је посљедњих дана у Финландском Заливу. Јака њемачка флота кретала се у залив Батниа. Тврде да је поставила мине код аландских острва да спречи везе између Русије и Шведске. (Радиотел. извј.)

На њемачка дивљаштва

Чувени професор на њујоршком Универзитету, Болдуин, послао је овакав одговор њемачким интелектуалцима на њихову одбрану њемачких дивљаштава, починених у Белгији и у Француској:

I. У погледу истине. — По моме мишљењу истина је у томе, да ниједна земља није била у већем праву и дужности да скупи и држи војску већу од сваке друге земље него што су то биле Енглеска, Француска и Русија према Њемачкој и Аустрији. Дипломатски преговори, који су вођени прије рата, показали су, на њемачкој страни, сву њену срамну безчасност, сав цинизам и свеколику одвратност и прљавштину. Напо-сљетку оно јавно и дрско зачињавање од стране Њемачке зар је могло остати без заслуженог одговора од земље која има свога поноса и која поштује себе? Тада је и за Француску и за Русију рат постао и дужност и потреба. Енглеска се само налазила пред једном дужношћу: дужношћу према Белгији и дужношћу пред цивилизацијом. Њој се мора уписати у част, што је испунила дужност, а није чекала да је крајња нужда на то нагони.

II. Потоња истина. — Њемачка је водила и води рат као да је рат разбојни-

штво и гусарство народно, искористића-вајући и употребљавајући на зло толико пута кавалерство, високо осјећање чести и достојанство својих противника. Тим својим поступцима она је сама одбацила од себе сваку симпатију људи, чија култура није још и данас на нивоу првобитних дивљака. Па и сам апел, који је из Њемачке упућен универзитетима америчким, тешка је увреда за њих. Професори универзи-тета су у првом реду позвани да чувају и негују жар моралног ентузијазма, да одржавају у свој цјелини његовој: човје-чански и хришћански идеал; они носе пред јавним мишљењем велику одговор-ност за каквоћу и будући рад омладине И ево како су одговорили амерички про-фесори на њемачку увреду: „Срам нека остане на вама и на вашем огњишту!“ Када Нијемци професори морала и истин-ске науке веде да могу „оправдати“ ратне методе Њемачке и побуде које те методе налажу Америчанима, онда је таква изја-ва у тој мјери одвратна да нико а нај-мање какво универзитетско тијело у Аме-рици не би се усудило да потпише тако што. По мишљењу Америчана таква је изјава њемачких научника јасан знак о несумњивоме моралноме слову Ње-мачке.

III. Још једна истина. — Намјере и поступци једне групе Нијемаца у Здру-женим Државама, с којима се не можете ни у колико дичити, постају све више несносни и подмукли за све праве и добре Америчане. Ако смо и учили, ко од нас, у Њемачкој, тиме нијесмо ни у колико изгубили патриотизам као Амери-чани, нити смо смањили што од вјер-ности своје према англо-саскоме идеалу. О нама се никако не може рећи да смо Made in Germany. У нас се већ почело у ве-лико јавно тражити да се на свагда од-баци од свакога студента од свакога нови-нара или политичара недостојна марка „Made in Germany“ и да се свима онима, који се том марком служе, употребљава-јући Здружене Државе као базу за своју анти-неутралну и антинационалну про-паганду, врате њихове путне исправе (на-равно праве а не фабриковане). Када је пуштен амбасадор Њемачке — чија је радња давно већ заслужила да буде оп-озван — да се служи свима средствима: новинама, циркуларима, јавним конфе-ренцијама, није никакво чудо онда, што је то одвело употреби бомба, злочинач-ким паљевинама и читавом комплоту по-литичком. Нијемци су се показали издај-ницима према земљи која их је усинила. Наш народ им указује трпљивост која је равна његову презирању. Али је кушнуо посљедњи час за грађане њемачке крви, и они морају похитати да се час прије придруже истинским Америчанима, — о-нима, у чије име ја ово говорим и који би вам написали исто овако и заједно са мном гласно протестовали против о-вратне злоупотребе наше великодушности. Нијемци који живе у Америци мо-раће од сад добро пазити да израз „амер-ички Нијемац“ не постане синонимом интриге и нелојалности. У осталом, већ сада велики број Америчана неповјерљиво гледа Нијемце, па чак и оне који су се натуралисали, али чији патриотизам није дао још довољних доказа. Стога ће прва дужност ваше организације бити да из-несе Нијемце као издајнике према за-конима Здружених Држава. Тиме бисте уштедили лагу и срам Нијемцима — Аме-ричанима, које им могу бити озбиљна сметња у будућности.

IV. Што се тиче намјера њемачких, које бисте жељели да их неко овдје изложи и заступа, оне су одвећ јасне. Ријеч пан-германизам довољно их дефинише а рат, кога Нијемци воде, и сувише је истакао њено стварно значење. Ваше намјере от-кривају сама средства, које су ваши усво-јили, а њихова су средства и сувише ниска да би их ваљало и нарочито ци-јенити. Она се огледају: у гажењу јавно-га и приватнога права, у паљењу и ру-шењу најсветијих споменика људске аспира-ције, у презирању и гажењу свечаних званичних обавеза, у нечувеним ужасима и зверствима, у безобзирном чекању и изазивању покретним минама, у нечовјеч-ном уништавању невиних и немоћних жртава „јуначним“ ратним лажама које се крију испод воде. Мени лично познати су многи примјери ове ђаволске свирје-пости која се изводи стално, као систем, која је озваничени поступак њемачки. Мора да је „хијма мржње“ одсвирана за царском трпезом, прије него што се пошло у рат! И бранитељи Њемачке ипак имају дрскости да говоре о некаквој култури њемачкој! Они се усудују да ка-жу да је крајњи циљ овога крвавога рата, који је Њемачка хтјела, да је култура рашири! Да, шири се култура, али не она, коју ми знамо, већ култура коју представљају оруђа и средства њемачка. За нас је данас потпуно јасно да би по-бједа Њемачке уништила за много ге-нерација сваку наду на мирно рјешавање проблема из свјетске политике, пробле-ма који садрже још велику дозу варва-ризма, благодарећи једино модерноме милитаризму њемачкоме.

Италија и Дарданели

Полуслужбена римска „Трибуна“ доноси овај уводни чланак као одговор грофу Андрашију:

Гроф Андраши много се забринуо за Европу савезничком акцијом у Дарданелима; забринуо се за балканске државе, а нарочито се забринуо за Италију.

„Зар не види Италија — пише Андраши у „Новој Слободној Преси“ — опасност која јој пријети од доласка Руса на Босфор и излаза на Средоземно Море? Зар ништа не предузима против те опасности? Цитира Кавуров говор уочи Кримског Рата, па говор Наполеона III. из године 1854; подсјећа на Веллингтонову политику, Палмерстонову и Биконсфилдову, све до Берлинског Конгреса et ultra. Само једно име не цитира, само једну политику не помиње: име Бизмарково и његову политику, између 66. и 70. године, из које је изашло њемачко царство и која је, ако се не варамо, тканина историје последњег доба и данашњег рата.

За све вријеме друге половине деветнајестог вијека, Бизмарк није ништа друго радио, него расткивао ткиво на разбоју Европе, на коме су Француска и Енглеска биле откале кримски рат, и разрађивао политички и војнички та два велика ткача.

Радећи на припремама њемачког царства и да би имао слободне руке на пространим границама, Бизмарк је искоришћавао осјетљивост Русије због кримског рата, најприје против Аустрије, па послије против Француске. — „Узмите Оријент“, поручивао је Бизмарк уочи 70. године Русији, а уочи 66. он сам казао је Наполеону III у Биарици: „Узмите Белгију!“ Био је необично великодушан туђом имовином! Па је човјек Оријент и Белгију, зато што — нијесу биле његове земље. Па и данас, као по традицији, њемачки листови поклањају Италији Тријент и Трст, јер нијесу њихови.

Најблаже да се изразимо, чудновато је што гроф Андраши не увиђа, колико је недовољна његова аргументација као дарданелско питање посматра и дискутује са оним истим критеријумом као за вријеме кримског рата и последњег руско-турског рата. Он не води рачуна о новој европској констелацији; не води рачуна о новом великом германском фактору, који је послије 70-те год. са својом новом снагом и амбицијом све измијенио. Очевидно је да се не може више говорити о руској опасности на Босфору, нарочито данас кад је Турска сведена на њемачку провинцију. Не може се више говорити ни о застарјелој борби руско-енглеској због мореуза, јер сада се главна, животна борба води између Њемачке, с једне стране, и Енглеске и Русије с друге, и то не само због Босфора и мореуза, него и због цијелог оног простора од Црног Мора до Персијског Залива. Понављати сада, послије педесет година, узвик на уабуну и апеловати на сјен Кавурову, или на сјен Наполеона III, који је и сувише добро познавао снагу Њемачке, није баш ни мало доказно. Стари се проблеми мијењају притицањем разних нових елемената, који преображавају политику и функцију. Јуче је било у интересу Француске и Енглеске да се Русија не пружи до Цариграда и Средоземног Мора. Данас то не важи више за Русију, Њемачка је сада у питању. Према томе падају сви аргументи графа Андрашија, а с њима и цитати.

Што се Италије тиче — чудновато! нико је се не сјећа у нормалним приликама, нико је и не по-

миње. А чим се узбурка туђе море, сви се траже, сви се брину о њеним интересима.

За вријеме триполиског рата, познали смо ми све наше пријатеље. — „Не смијете дирати у европску Турску, ни у њене мореузе“ — поручивали су нам тада пријатељи. „Ако ћете Триполис, туците се у либијској пустињи с Турском, а не у њеним водама овамо... Иначе „казус бели“... Када се наша Консулта одлучи да публикује дипломатску преписку триполиског рата, тада ће гроф Андраши увидјети, да би било боље да он другима упућује своје савјете и брине се за њих.

Каква интереса има Италија видјети Русију на Босфору?

Будућност ће одговорити. Прошлост нам међутим казује, да од других, који нијесу Русија, Италија није добивала никакве помоћи ни куртоазије на Босфору. И у часу, кад је хтјела развити своја једра, један пријатељски глас, у коме је било и савјета и пријетње, позвао ју је: да савије једра...

Остало се већ зна.

Дневник

Вратио се. Његово Величанство Краљ вратио се данас прије подне у пријестоницу.

Годишњица пада Скадра. Сјутра у 11 часова прије подне, поводом друге годишњице пада Скадра, биће служен у овдашњој Саборној Манастирској Цркви као и по свима отачаственим црквама свечани парастос за покој душа наших јунака погинулих код Скадра.

Нашој школској омладини, у свијема основним и средњим школама у Земљи, сјутра ће наставници у прикладним патриотским говорима објаснити историјски значај освојења Скадра од црногорске војске и чистаћи историјска и национална права Црне Горе на исти.

Енглески фонд за помоћ. Госпођа Паркингтон, супруга нашег генералног консула у Лондону, која је за вријеме балканског рата неуморно радила на прикупљању помоћи у новцу и материјалу за црногорске рањенике, болеснике и сиротињу, створила је почетком овога рата у Лондону Одбор, који прикупља прилоге за жртве и пострадале ратом у Црној Гори. Одбор носи име: „The Montenegrin Red Cross and Relief Fund“, а састављају га ова висока лица:

Предсједница: Њ. В. Краљица Црне Горе.

Комитет:

Њ. Е. Руски Амбасадор, Грофица Бенкендорф, Њег. Еминенција Кардинал Борн, Њезина Свјетлост Војвоткиња од Ротленда, Њезина Свјетлост Војвоткиња од Њукастла, Њ. Преосв. Лорд-Бискуп Лондонски, В. П. Ерл Нелсн, Лорд Чанинг, Д. Л., Леди Вантец, П. Леди Хенајкер-Хитн, Високопреч. каноник Лорд Виљем Гаскоин-Сисл, В. П. Лорд Предсједник Општине, В. П. Лорд Росел, Адмирал П. Сир Едмонд Фриментл, Г. С. В., Сир Хенри Ферфакс Љуси, баронет, Сир Томас Линтон, баронет К. С. В. О., Сир Церемаја Колмен, баронет, Сир Роберт Кенеди, К. С. М. Г. (бивши министар на Црногорском Двору), П. Леди Кенеди, Адмирал Сир Сисл Берне, К. С. В., Леди Гроган, Хестер Леди Харт,

П. Гђа Е. Гор, Преч. О. Бернад Вџн, Генерал-лајт. А. Ф. Гатлиф, Р. М., Барон Хајкинг, К. Маккелар, Esq., Гђа Мор-Смит, Доглас-Сладен, Esq., L. L. B., Франсис Симор Стивнен, Esq., J. R., D. L., Т. Џ. Вудро, Esq.

Радни предсједник: Сир Џ. Ропер Паркингтон, J. R., D. L., Црногорски Генерални Консул,

Поч. благајник: Леди Ропер Паркингтон,

Поч. секретар: В. Х. Томас, Esq., C. S.

Поменути Одбор нашао је у племенитом енглеском народу најбољи одзив, те је већ до сада у неколико махова послао у Црну Гору новчану помоћ, која у збиру представља суму од 172.500 франака. Осим тога Одбор нам је упутио већу количину љекарија и санитетског материјала.

По споразуму са овдашњим енглеским послаником г. грофом Салисом, а према жељи самога Одбора, овај се новац поодавно раздаје пострадалима у рату, сиротињи и пребјеглим породицама из Босне, Херцеговине и Далмације, у количину намјењен искључиво нашем Црвеном Крсту.

Висока, племенита и дарезљива пажња великог енглеског народа, који никад није одустао од својих традиционалних симпатија према Црној Гори и њеном народу, убришаће у овим тешким временима многу сузу и ублажити биједу малих, несретних и немоћних. Слава и хвала синовима Велике Британије!

Скадарски барјачићи. Одбор цетињских госпођа и госпођица продаваће сјутра по цијелој земљи „Скадарске барјачиће“, као успомену на пад Скадра. Барјачићи су израђени у српској тробочици, а на њима је отиснут овај текст: Скадар — 10 IV. 1913. — за пребјеглу браћу из Херцег-Босне. Цијена је сваком комаду слободна: по увиђавности појединаца, а жељети је, да не буде мања од 0-20 пара.

Ову лијепу идеју, коју још више уздиже узвишеност саме сврхе, прихватиће, без сумње, цијело наше просвијећено друштво као амблем наших народних тежња, као символ драгоцјене крви, као понос и љубав у прикривеном уздаху.

Љекарска помоћ. Г. Д-р Друети, санитарни инспектор у Кр. Министарству Унутрашњих Дјела у Италији, стигао је са своја два помоћника на Цетиње и ставио се на расположење Краљевској Влади у раду на сузбијању заразних болести код нас. Г. д-р Друети одређен је већ има 20 година да се у Италији занима сузбијањем заразних болести и предузимањем потребних предохранних мјера да се оне не појаве. Долазећи у Црну Гору, он је донио собом већу количину дезинфекционих средстава и љекарија, као и серума против тифуса. Осим тога донио је и нарочите шаторе за изоловање заразних болесника.

Поред мјера, које ће г. д-р Друети код нас предузети за сузбијање болести, он намјерава да отвори и један инструктивни курс за поуку нашег санитарног персонала, како би се наши љекарски помоћници упутили у раду око сузбијања заразних болести.

У доласку г. Друети-а огледа се његова пријатељска наклоност према Црној Гори и њеним војницима, па га са захвалношћу поздрављамо при почетку његова рада.

† Лабуд Пеков Вукић из Доброског Села, у најжешћем артиљеријском боју разнесен је 22. јануара од непријатељске гранате на Ловћенском Куку у комаде, у 26 год. његовог живота.

Од 22. септембра 1912. г. па до 22. јануара 1915. г. када је на гордоме Ловћену завршио јуначки свој млади живот, непрестано је био у артиљеријској јединици, и у сваком погледу показао се одличан и примјеран војник.

Од Бојане до Брегалнице, и од Брегалнице до српског мора под Ловћеном, овај дивни млади јунак неизоставно је био на мјесту, гђе га је света дужност позивала. Лака му била наша земља, коју је живот положио!

Аустријска војска

Руски листови а нарочито „Ново Време“ дали су у последње вријеме такве податке о стању аустријске војске. Овако гласе:

Аустро-Угарска је узела у линију целокупну царску војску т. ј. осим активне војске, територијални ландвер аустријске и угарске конвеле, све резерве заједно с ерзацрезервом, и сав ландштрум који састављен од обвезника од 42 године и пјешадију и коњицу и у који улазе обвезници од 45 год за артиљерију и инжењерију. Осим тога аустроугарска војска позвала је под заставу резерviste 1914 и 1915 год., који сад чине саставни дио активне војске.

Од 1 до 16 окт. прошле године љекарске комисије извршиле су понован преглед неспособних из ранијих класа. На тај начин је 400.000 људи задржано под заставом. Њихова обука је почела 1 окт.; било је одлучено да се трупе пошаљу на фронт 16 јануара. Тога датума међутим на фронту је био свега један дио тих трупа, пошто њихова војна обука није била довољна и пошто су официри недостајали за те нове контингенте. 26 јануара прегледани су и неспособни из класа 1911 г. То је била још једина класа непрегледана ради попуњавања ландштурма.

Тога истога датума одлучено је да се изврши понован преглед младих, рођених 1895 и 1896 год. У ствари та мјера није значила ништа друго но позивање под заставу регрута за класе 1916 и 1917. Према законима, у случају рата, када је један дио територије окупиран од непријатеља, могу се позвати под заставу ефикасни текуће године (у овом случају 1915) ради попуњавања активне војске и ефикасни дивују идућих година ради попуњавања ландштурма. На тај начин дуалистичка монархија је позвала под заставу све младе који су крајем 1914 г. имали пуних 18 година.

У овом тренутку, у унутрашњости земље остаје 13 година ландштурма: људи рођени од 1878. до 1890. првобитно одишени као неспособни за службу. Укупан број тих људи, старих од 24. до 37. године, износи се на 4.000.000. Љекарске комисије, којима су они предстали од новембра до јануара, задржале су свега 350.000, што би требало да буде 1.400.000 људи, али како велики број америчких емиграната није могло да се врати и како велики број становника Галиције и Буковине више није могао да одговори позиву, долази се до стварне цифре 1.250.000. Тих 13 класа ландштурма позвано је од краја јануара до 1. марта. Како војна обука у Аустрији траје просјечно 6 мјесека, претпоставља се да ће те трупе бити спремне у половини априла. Регрути од 1916. и 1917. год. увршћени у ландштурм, биће спремни да узму учешћа у операцијама у вријеме од краја марта до половине маја. Ипак, ако се услови по којима се врши обука у Аустро-Угарској не поправе, може се рачунати да ће и тај рок продужити.

У сваком случају, за почетак љекарске савезнице имаће мобилисано 5.000.000 људи. Наравно да од тога броја треба одбити најмање 1.500.000 мртвих, тешко рањених, заробљених, неизлечиво оболелих и дезертера.

Сада се из поузданог извора зна да 8. прашки корпус, готово цио чешки корпус постоји више. Највећи број његових чинака био је реорганизован и попуњаван четири пута узастопно; оскудица у официрима била је крајња; један од тих чинака водио је један капетан и три поручника. Остатци од 8. корпуса распуштени су у друге формације, поглавком у 14. тиролски корпус који се сада налази на српским границама. Изгледа да ће у новим операцијама против Србије и Хрватске бити одређени на службу у позадини.

ПОМЕН

У недељу 12. априла у 10^{1/2} сати, данашњем годишњи помен у цркви на гробљу наших никад непрежаљених: Ђеду и Олији.

† Пери и † Стеву — Јовићевима

о чему извјештавамо сроднике, пријатеље и познанике.

Ожалостњени: Милутин С. Јовићев с фамилијом.